

SÅ GÅR DET FÖR SKOGSINDUSTRIN

- Fortsatt god konjunktur och ökad optimism inom skogsindustrin

Mats Kinnwall

Chefsekonom
mats.kinnwall
@skogsindustrierna.se,
08-762 72 66

Katrin Heinsoo

Rådgivare Branschstatistik
katrin.heinsoo
@skogsindustrierna.se,
08-762 62 42

Magnus Niklasson

Marknadsanalytiker
Träprodukter
magnus.niklasson
@skogsindustrierna.se,
08-762 72 56

Christina Wiklund

Miljödirektör
chrtina.wiklund
@skogsindustrierna.se
08-762 72 33

Innehållsförteckning

Konjunkturläget Mats Kinnwall	2
Massa – marknadsutveckling Katrin Heinsoo	4
Papper – marknadsutveckling Katrin Heinsoo	7
Sågade trävaror - marknadsutveckling Magnus Niklasson	11
Investeringar, exportvärde Katrin Heinsoo	16
Effektiv miljöpolitik ser helheten Christina Wiklund	17

Om rapporten

Rapporten innehåller en redogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Rapporten innehåller även en prognos för svensk skogsindustris förväntade utveckling, baserad på den globala ekonomiska utvecklingen. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Rapporten publiceras fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter. De jämförelser som redovisas avser samma period föregående år om inte annat anges. Rapporten finns även på skogsindustrierna.se.

Sammanfattning

Världsekonomin fortsätter att växa i en stadig men modest takt. Vissa signaler tyder på en tilltagande optimism, både på global och nationell nivå, men gapet mellan uppskrivade konjunkturbarometrar och mediokra ”hårda data” verkar bestå. Den starka svenska ekonomin har nu börjat bromsa och den heta fastighetsmarknaden mattats av, likaså byggkonjunkturen.

Tillväxten inom **den svenska massaindustrin** ser fortsatt positiv ut. Produktionen stiger och leveranserna ökar. Globalt har efterfrågan varit starkare än på många år. Läs mer i kapitel 3.

Vi ser också en fortsatt stabil tillväxt inom **den svenska pappersindustrin**. Tillverkningen av förpackningsmaterial fortsätter uppåt, både i Sverige och i övriga världen. Efterfrågan av grafiskt papper går tillbaka. Läs mer i kapitel 3.

Trävarukonjunkturen har förbättrats ytterligare. Kina, som står för en stor del av den ökade efterfrågan, är nu inne på det andra året i rad med stark tillväxt. USA har beslutat om höga tullavgifter på import från Kanada, vilket bidragit till rekordhöga trävarupriser i USA.

Samtidigt som efterfrågan är god har utbudet begränsats av skogsbränder i Kanada och kolossala mängder regn i Ryssland. I Sverige har produktionsökningen hållits tillbaka på grund av nedläggning av ett antal sågverk. Obalansen mellan utbud och efterfrågan, har förstärkts under senare delen av hösten, vilket bidragit till fortsatta prishöjningar på trävaror. Läs mer i kapitel 4.

Investeringarna och exportvärdet inom skogsindustrin har ökat under 2017. Läs mer i kapitel 5.

Denna gång har vi en krönika av vår gästskribent Christina Wiklund, Miljödirektör på Skogsindustrierna, som skriver om **skatteförslag i grön kostym**. Dessa skulle innebära markant ökade kostnader för industrin och därmed en fara för svensk konkurrenskraft.

Konjunkturläget

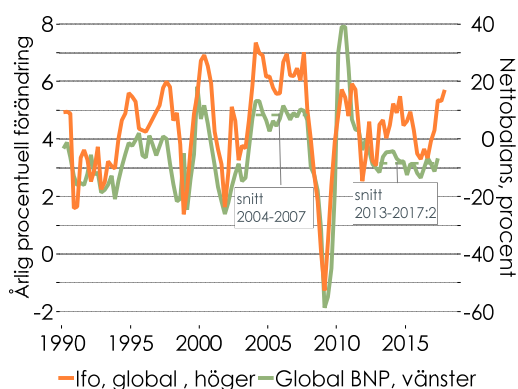
Mats Kinnwall

- Stark konjunktur men svag tillväxt
- Stort gap mellan barometrar och utfall
- Sverige tillbaka i fällan

Stark konjunktur men svag tillväxt

De globala konjunkturbarometrarna fortsätter att peka uppåt medan "hårda data" ännu inte bekräftar bilden av en påtagligt accelererande världsekonomi. Nedan ser vi att IFO:s globala konjunkturbarometer rusat kraftigt det senaste året och nått den högsta nivån sedan början av 2011, då världsekonomin växte med över fyra procent. Hittills i år (t o m kv2) har global BNP-tillväxt inte lyft på samma sätt utan ligger kvar i intervallet 2,5-3,5 procent, en nivå som etablerats sedan 2012.

1.1 Globalt: Fortsatt framtidstro

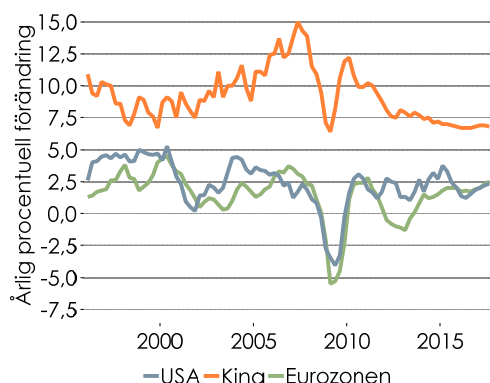
Källa: Macrobond

Det är värt att notera att IFO-barometern på sistone varierat en del, på en förhållandevis hög nivå, utan att detta avspeglats i BNP-tillväxten. Det verkar således som att indikatorerna tappat en stor del av sitt förklaringsvärde de senaste åren. Detta gäller flertalet konjunkturbarometrar.

Just nu finns ingenting som tyder på att världsekonomin håller på att bryta trenden med betydligt lägre tillväxt - Den Nya Normalen - sedan finanskrisen. Fokuserar vi på utvecklingen i de tre största ekonomierna - Eurozonen, Kina och USA, kan vi notera att de "gamla" ekonomierna visserligen tagit lite fart det senaste året, men att det inte handlar om några hisnande tillväxtttal, cirka 2,5 procent. I ett historiskt perspektiv är detta högst mediokert, i synnerhet i USA:s fall. Kina har upplevt en stadigt fallande tillväxttakt de senaste tio åren, med undantag för en kortvarig studs efter finanskrisen. Visserligen planade tillväxtbanan ut i början av 2017, i kölvattnet av betydande politiska stimulansåtgärder, men det

mesta tyder på en återgång till den avtagande, långsiktiga trenden.

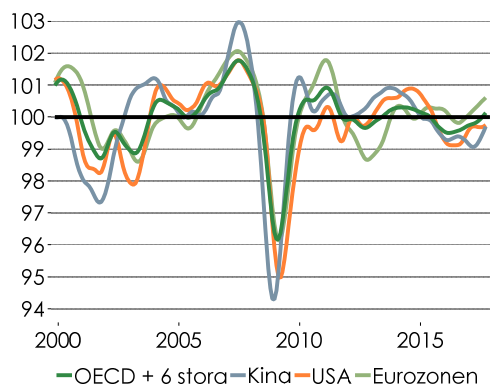
1.2 Global BNP: Stora länder konvergerar

Källa: Macrobond

Även nationella konjunkturbarometrar har stigit rejält på senare tid, vilket fått många att räkna med starkare BNP-tillväxt under nästa år. Enligt bilden nedan har dock inte OECD:s ledande indikatorer (LEI), den bästa indikatorn på sistone som inte överskattat konjunkturen på samma sätt, visat samma lyft.

1.3 LEI ger mer realistisk bild

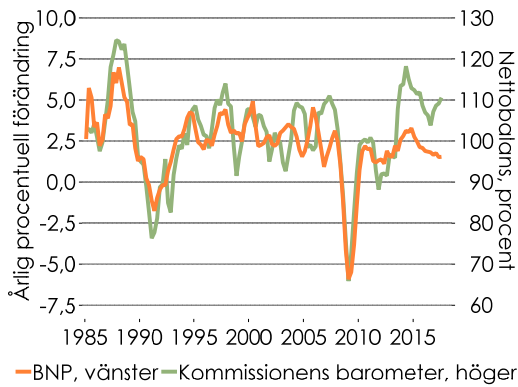

Källa: Macrobond

Visserligen släpar LEI efter. Den senaste noteringen gäller för september, men nivåer kring normalläget (100) för de stora ekonomierna signalerar ingen halsbrytande global tillväxt.

Ingenstans är gapet mellan stämningläge och "hårda data" så stort som i Storbritannien, en av svensk skogsindustris absolut viktigaste marknader. EU-kommissionens konjunkturbarometer befinner sig fortfarande på historiskt mycket höga nivåer - och har rentav stigit ännu mer på sistone - samtidigt som BNP-tillväxten mattats av ordentligt. Storbritannien har rutschat från att vara en av EU:s snabbväxare, till botten av tillväxtligan de senaste åren.

1.4 Storbritannien bromsar efter Brexit

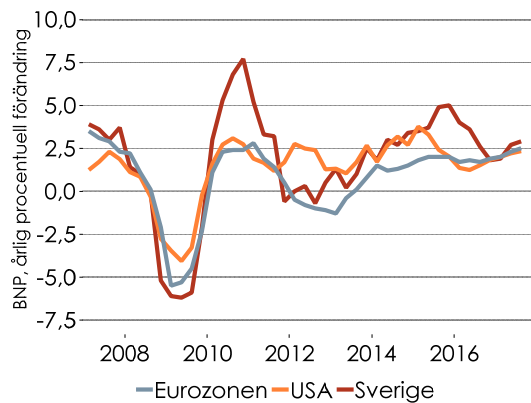
Källa: Macrobond

Osäkerhet kring Brexit lär fortsätta att dämpa den ekonomiska aktiviteten i Storbritannien den närmaste tiden. Sammantaget kan en global BNP-tillväxt med drygt tre procent förväntas 2018.

Sverige tillbaka i fällan

Den svenska ekonomin har vuxit betydligt snabbare än liknande ekonomier de senaste åren, men under 2017 har gapet krympt ordentligt. BNP-tillväxten har konvergerat till i stort sett samma takt som i större jämförbara länder, runt 2,5 procent.

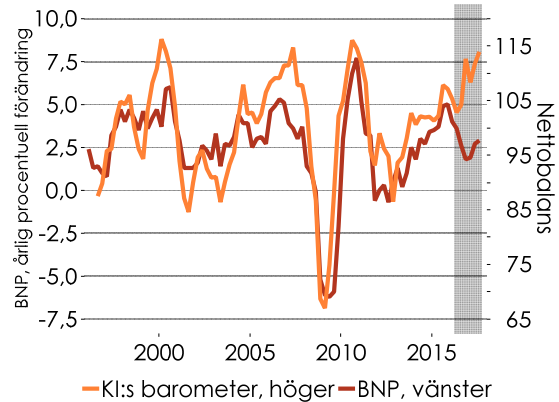
1.5 Det svenska tillväxtgapet har slutits

Källa: Macrobond

Liksom i många andra ekonomier har ett gap öppnats mellan måttliga ekonomiska data och rusande konjunkturbarometrar.

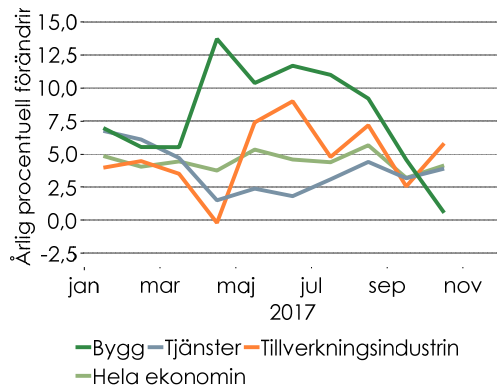
1.6 Kartan versus verkligheten igen

Källa: Macrobond

Kl:s barometer har rusat mot all-time high medan BNP-tillväxten avtagit markant. Bilden nedan visar att inbromsningen i svensk ekonomi i första hand kan härledas till byggandet, men att även industriproduktionen mattats rejält. Oktoberdata visar visserligen en viss acceleration, men takten är fortfarande betydligt lägre än under första halvåret.

1.7 Byggkonjunkturen viker

Källa: Macrobond

Det återstår att se om gapet sluts genom att ekonomin åter tar fart under kommande månader, men inte mycket pekar mot en tillväxttakt på fem procent eller mer. Med tanke på en mycket svag krona och extremt låga räntor, kan vi dock räkna med en fortsatt relativt stark svensk BNP-tillväxt, runt 3 procent i år och 2–2,5 procent för 2018. Ett orosmoln som tornat upp sig på sistone är avmattningen i huspriser och byggande. Skulle detta förstärkas, finns risk för en betydligt svagare utveckling. Ett extra vakande öga på fastighetsmarknaden är således motiverat.

Massa – marknadsutveckling

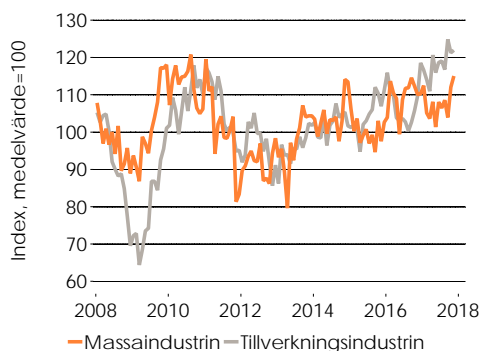
Katrin Heinsoo

- Produktionen stiger i Sverige
- En stark exportutveckling
- Globalt: fortsatt stark tillväxt

Positiv konfidensindikator

Konfidensindikatorn för hela tillverkningsindustrin har fortsatt att stiga och har inte varit på så hög nivå sedan 2011. Tillverkningsindustrin har haft en god ordertillväxt och har en positiv syn på orderstock och produktion. Konfidensindikatorn för massaindustrin ligger under tillverkningsindustrin, men över sitt historiska genomsnitt. Indikatorn har ökat under året och inställningen inom industrin är positiv. Nettotalen för massaindustrin pekar på god efterfrågan. Massaindustrin har förväntningar på ökad produktionsvolym och en positiv ordergång pekar mot fortsatt tillväxt för massaindustrin under de närmaste månaderna.

2.1 Förtroendeindikator för massaindustrin samt tillverkningsindustrin

Källa: Konjunkturinstitutet

Stigande produktion av marknadsmassa

Den totala massaproduktionen i Sverige, både marknadsmassa och brukets produktion av massa för den egna papperstillverkningen, har ökat med fem procent och var vid oktober månads utgång 10,1 miljoner ton.

I rapporten behandlas enbart den massa som säljs på den öppna marknaden. I den kemiska massan ingår sulfat, sulfit och dissolving. Blekt barrsulfat utgör 70 procent av marknadsmassan och de resterande fördelas på övrig kemisk massa och mekanisk massa med 20, respektive 10 procent.

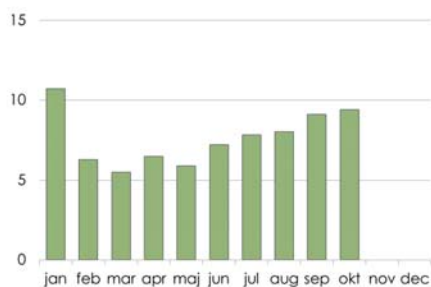
2.2 Produktion av marknadsmassa i Sverige 2000 - oktober 2017, glidande 12 månader

Källa: Skogsindustrierna

Den svenska tillverkningen av marknadsmassa har fortsatt sin positiva trend, produktionen och leveranserna har stigit fram till och med oktober. Den totala produktionsvolymen av marknadsmassa har ökat med nio procent till 3,6 miljoner ton. Denna positiva utveckling gäller för samtliga massasegment. Blekt barrsulfat, som är det enskilt största segmentet, har haft en produktionsökning med åtta procent. Nästan 2,5 miljoner ton blekt barrsulfatmassa har tillverkats.

2.3 Procentuell förändring - produktion av marknadsmassa

Källa: Skogsindustrierna

Världens massaproduktion

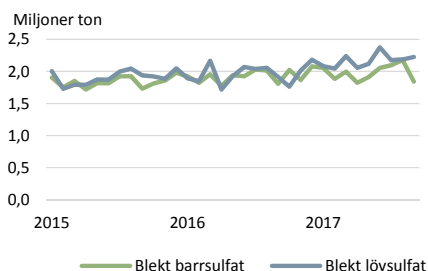
Blickar vi vidare från Sverige ut i Europa ser vi att produktionen av massa haft en gynnsam utveckling även här. Inom CEPI-området (Confederation of European Paper Industries) har både den totala tillverkningen av massa och produktionen av marknadsmassa gått upp. För de tre första kvartalen i år har den totala europeiska massatillverkningen stigit med nästan tre procent till 27,5 miljoner ton. Under samma period har även produktionen av marknadsmassa gått upp med dryga tre procent.

Den globala massaproduktionen har också ökat. Den totala massaproduktionen hos tre fjärdedelar av världens massaproducenter, har visat en uppgång med en procent till 93 miljoner ton, till och med september i år.

Tillväxten för marknadsmassa i världen har fortsatt, enligt statistik från European Pulp Industry Sector,

har nästan 41 miljoner ton blekt sulfatmassa producerats, en fortsatt uppgång med sju procent. Tidigare har produktionen varit jämt fördelad mellan blekt barrsulfat och blekt lövsulfat. Under året har dock andelen blekt lövsulfat ökat, just nu står blekt lövsulfat för drygt 52 procent av produktionen. Det har tillverkats 19,9 miljoner ton blekt barrsulfat och 21,5 miljoner ton blekt lövsulfat massa. En bakomliggande orsak till att produktionen av blekt lövsulfat har stigit, är den globala tillväxten inom segmentet tissue.

2.4 Global produktion av blekt sulfatmassa

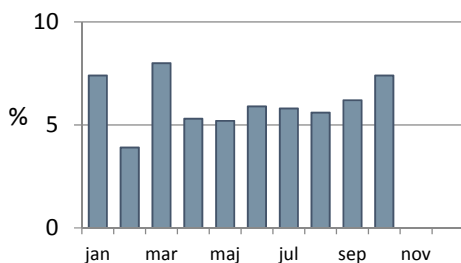

Källa: European Pulp Industry Sector, Skogsindustrierna

De svenska massaleveranserna stiger

De svenska brukens leveranser av massa har varit fortsatt stabila och stigande. Samtliga massasegment har till och med oktober i år visat en uppgång på mellan fem till sju procent. De totala leveranserna var 3,5 miljoner ton. De inhemska leveranserna har stigit med dryga fem procent och uppgick till och med oktober till 420 000 ton. Även den svenska exporten har fortsatt uppåt till 3,1 miljoner ton, en ökning med sju procent.

2.5 Procentuell förändring export av kemisk massa 2017 versus 2016

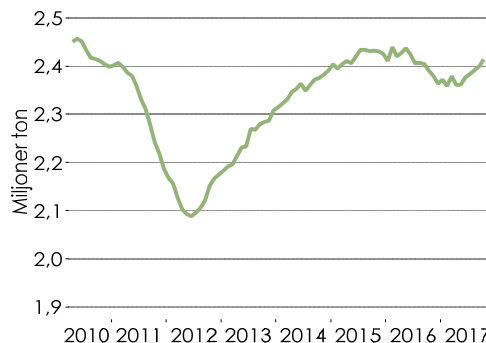
Källa: Skogsindustrierna

Exporten av mekanisk massa har stigit med dryga fem procent till 290 000 ton, och den kemiska massan visar en uppgång med sju procent till 2,8 miljoner ton. För blekt barrsulfat som är det enskilt största segmentet, har exporten gått upp med sju procent till 2,2 miljoner ton.

De svenska brukens leveranser av massa till EU har hittills i år stigit med 2,5 procent. Under de senaste

åren har exporten till den europeiska marknaden vänt och börjat återhämta sig. Totalt ligger leveranserna dock fortfarande på en lägre nivå än under högkonjunkturen 2007.

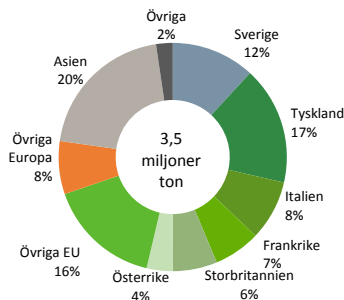
2.6 Sveriges massaleveranser till EU, rullande 12 månader

Källa: Skogsindustrierna

Till Tyskland, som är Sveriges enskilt största marknad, har leveranserna stigit med fyra procent, till 600 000 ton. Leveranser till andra viktiga marknader i Europa såsom Italien, Frankrike och Storbritannien har ökat med mellan fyra och 20 procent.

2.7 Sveriges leveranser av massa till olika marknader

Källa: Skogsindustrierna

Även exporten till Asien har fortsatt sin positiva utveckling. Kina har blivit en allt viktigare marknad för massaleveranser. Nästan hälften av exporten till Asien, är leveranser till Kina. Till och med oktober har det levererats 360 000 ton massa till Kina. Andra stora mottagarländer i Asien är Indien och Indonesien, dock har dessa leveranser minskat under året. En stor del av den massa som levererats till Asien består av dissolvingmassa, det vill säga en massa som till stor del används för textiländamål.

De senaste åren har produktionen av marknadsmassa varit så gott som oförändrad. Under året har ny kapacitet av massa körts igång och förväntas nå full kapacitet och ge en gynnsam utveckling av produktion och leveranser. I och med detta förväntas massaproduktionen och exporten att öka. Vi ser också en fortsatt positiv utveckling av marknadsmassa, ny

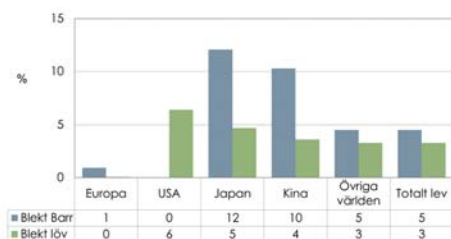
kapacitet tillkommer och förväntas ge ett fördelaktigt resultat även för 2018.

Globalt fortsatt stark efterfrågan

Efterfrågan i världen av blekt sulfatmassa är fortfarande stark, hittills i år har efterfrågan stigit med fyra procent. Leveranserna av blekt barrsulfat har ökat med dryga tre procent, medan leveranserna av blekt lövsulfat har stigit med 4,5 procent. Nästan 20 miljoner ton blekt barrsulfat och 21 miljoner ton blekt lövsulfat har skeppats iväg.

Utvecklingen inom samtliga marknader har varit positiv. Leveranserna till Europa har ökat för både blekt barrsulfat och blekt lövsulfat. För den amerikanska marknaden har tillväxten av blekt barrsulfat varit oförändrad, medan det har skett en ökning med fyra procent av den blekta lövsulfatmassan. Leveranserna till Asien ligger på en fortsatt hög nivå, både för blekt barr och lövsulfatmassa.

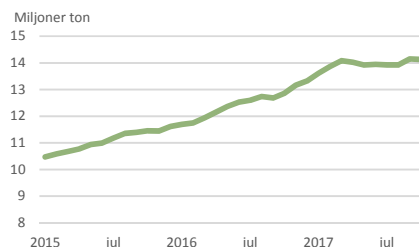
2.8 Globala massaleveranser, ackumulerad procentuell förändring 2017/2016

Källa: European Pulp Industry Sector, Skogsindustrierna

Den globala massamarknadens tillväxt drivs fortfarande av Kina. 28 procent av världens massaleveranser går till Kina och de totala leveranserna fortsätter att växa. En del av tillväxten beror på att de kinesiska myndigheterna har begränsat importen av osorterat returpapper. Hittills i år har massaleveranserna till Kina ökat med sju procent. Till och med oktober har det levererats 14,1 miljoner ton blekt sulfatmassa till den kinesiska marknaden.

2.9 Världens leveranser till Kina av blekt sulfatmassa, rullande 12 månader

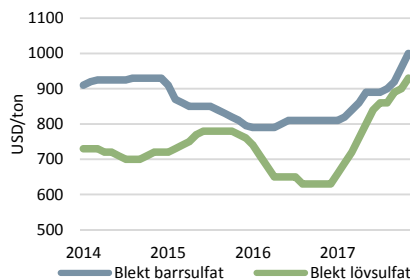
Källa: European Pulp Industry Sector, Skogsindustrierna

Massapriset fortsätter uppåt

Massapriserna kan röra sig snabbt både uppåt och nedåt. Lagerförändringar, kapacitetsutnyttjande och marknadsförväntningar hos köpare och säljare har stor inverkan på prisutvecklingen. Även valutaförändringar har betydelse.

Sedan början av 2017 har både blekt barr- och lövsulfatmassa haft en stark prisutveckling under hela året. Priset har påverkats av en fortsatt stark kinesisk efterfrågan. Från årets början har snittpriset för blekt lövsulfat ökat med 41 procent eller motsvarande 270 USD. Vid novembers utgång var snittpriset 930 USD. För blekt barrsulfat har priset legat still under sommarmånaderna för att sedan ta ett hopp uppåt. Snittpriset landade på 1000 USD vid novembers utgång. Det innebär en ökning med 23 procent eller 190 USD. Prisutvecklingen framöver är svår att förutse, men det finns förväntningar på ytterligare prishöjningar innan året slut. Dock har investeringsprojekt för marknads massa dragits igång och ny kapacitet har startats upp under andra halvan av 2017. Ny kapacitet kommer också att färdigställas under 2018. Detta kommer att bidra till en ökning av tillgång på marknads massa och troligen sätta press på priserna framöver.

2.10 Prisutveckling blekt barrsulfatmassa och blekt lövsulfatmassa

Källa: RISI, Skogsindustrierna

Papper – marknadsutveckling

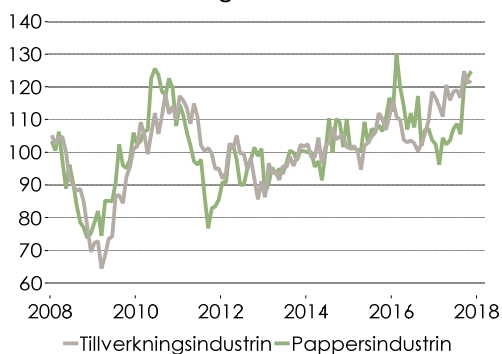
Katrin Heinsoo

- Den svenska produktionen stabil
- Stark tillväxt i de svenska leveranserna
- Fortsatt tillväxt i Europa

Förtroendet pekar uppåt

När det gäller konfidensindikatorn följer pappersindustrin samma positiva mönster som tillverkningsindustrin. Indikatorn för pappersindustrin har stigit mer än tillverkningsindustrin totalt och ligger långt över sitt historiska genomsnitt. Undersökningen signalerar att industrin har en tro på fortsatt god produktion och ordergång de närmaste månaderna. Det råder framtidsoptimism inom industrin.

3.1 Förtroendeindikatorn för pappersindustrin samt tillverkningsindustrin

Källa: Konjunkturinstitutet

Stabil pappersproduktion i Sverige

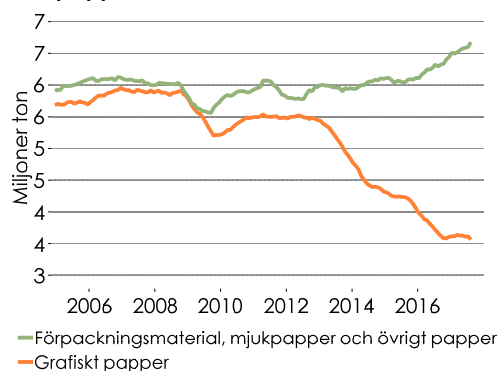
Tillväxten för den totala pappersproduktionen i Sverige har varit stabil de senaste månaderna och legat på en förändringstakt med två procent. Hittills i år har det tillverkats totalt 8,6 miljoner ton papper. Utfallet för de olika segmenten varierar.

Den grafiska pappersproduktionen har under året haft en varierad utveckling. Året började positivt med en uppgång i produktionen, men denna har under de senaste månaderna fallit tillbaka. Fram till och med oktober har tillverkningen av grafiskt papper gått tillbaka med 1,3 procent till nästan 3 miljoner ton. Delsegmenten inom grafiskt papper har haft olika utveckling.

Tidningspapper har efter en positiv start på året nu gått tillbaka med knappt en procent till 838 000 ton. Utvecklingen av det träfria pappret, såsom kontorspapper, har haft en sjunkande produktion under hela året. Hittills i år har produktionen haft en tillbakagång med nästan åtta procent till 661 000 ton. Det enda segmentet som visat en positiv trend i

produktionen är det trähaltiga pappret, där bland annat magasinpapper ingår. Tillverkningen har ökat med nästan två procent till 1,5 miljoner ton.

3.2 Sveriges produktion av grafiskt och övrigt papper, rullande 12 månader

Källa: Skogsindustrierna

För förpackningsmaterial totalt har den positiva utvecklingen fortsatt. Tillverkningen har gått upp med fyra procent och totalt har det producerats 5,2 miljoner ton förpackningsmaterial. Även här varierar utvecklingen för de olika segmenten.

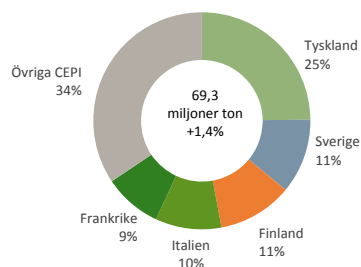
För det minsta segmentet, förpackningspapper, har produktionen legat på samma nivå som under föregående år, det vill säga 860 000 ton. Det näst största segmentet, wellpappmaterial, som bland annat innehåller kraftliner, har stigit med fyra procent till 1,9 miljoner ton, medan det största segmentet inom området, kartong för förpackningar, har ökat till 2,5 miljoner ton, en ökning med sex procent. Mjukpapperstillverkningen har under året varit stabil och är oförändrad.

Fortsatt stabil tillväxt i den europeiska pappersindustrin

Färska siffror från CEPI visar hur den europeiska pappersindustrin har förändrats fram till och med september i år. Den totala pappersproduktionen bland CEPI-länderna har haft en stabil tillväxt, med en ökning på 1,4 procent till 69,3 miljoner ton. Den europeiska pappersproduktionen har haft samma utveckling som Sverige för de olika papperssegmenten. Grafiskt papper har minskat medan förpackningsmaterial har ökat. Det har producerats 25 miljoner ton grafiskt papper, en nedgång med två procent. Samtliga delsegment inom grafiskt papper har haft en minskning av produktion under året med mellan en och sex procent. Den kraftigaste tillbakagången avser tidningspapper. Produktionen av förpackningsmaterial har ökat med nästan fyra procent till 35,5 miljoner ton men samtliga delsegment har haft en positiv förändring. Den europeiska mjukpapperstillverkningen har stigit med två procent till 5,6 miljoner ton.

De tre största producentländerna inom CEPI-området är fortsatt Tyskland, Sverige och Finland.

3.3 Största papperstillverkarna inom CEPI

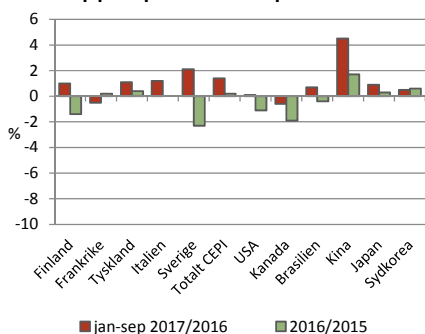

Källa: CEPI, Skogsindustrierna

Tyskland dominerar papperstillverkningen inom samtliga områden. Tillväxten för de olika CEPI-länderna varierar.

Den tyska pappersproduktionen har fortsatt att växa under året och har till och med september stigit med en procent till 17,2 miljoner ton. Den finska produktionen har också stigit med en procent. Både den svenska och finska produktionen var till och med september 7,7 miljoner ton vardera.

3.4 Pappersproduktion, procentuell förändring

Källa: CEPI, Skogsindustrierna

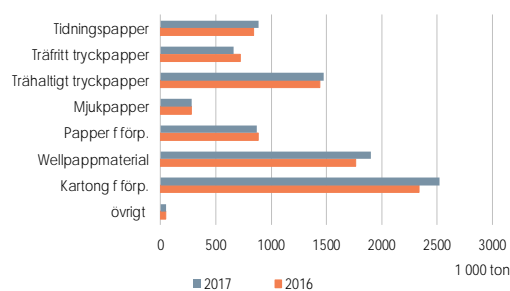
Även den globala pappersproduktionen varierar. Kina, som är världens största pappersproducent med en produktion 2016 på 126 miljoner ton, har till och med september ökat sin produktion med 4,5 procent till 106 miljoner ton, enligt uppgifter från den kinesiska statistikbyrån. Under samma period har den kinesiska produktionen av tidningspapper gått tillbaka med 15 procent. För USA, världens näst största pappersproducent har papperstillverkningen nått samma nivå som föregående år, 59 miljoner ton. I Japan har produktionen stigit med nästan en procent och i Sydkorea har den ökat med en halv procent. Kanadas pappersproduktion har däremot gått tillbaka med knappt en procent till 7,5 miljoner ton. Brasiliens pappersproduktion har vänt och har ett positivt utfall till och med september, en uppgång med knappt en procent till 7,7 miljoner ton.

Sverige - fortsatt starka leveranser

De svenska leveranserna av papper har en fortsatt stark utveckling. Hittills i år har det levererats 8,7 miljoner ton, en uppgång med fyra procent. De inhemska leveranserna såväl som exporten har fortsatt att öka. Leveranserna till den svenska marknaden har ökat med 1,4 procent. Exporten från de svenska bruken är fortsatt stabil och har växt med fyra procent.

Leveransutvecklingen för de olika segmenten varierar, De totala leveranserna av tidningspapper har en fortsatt positiv utveckling, medan segmentet träfritt tryckpapper har fortsatt sin nedåtgående kurva. Leveranserna av förpackningspapper har också sett en tillbakagång under året. Däremot visar de övriga segmenten en tillväxt av leveranserna. Både kartong för förpackningar och wellpappmaterial har sett en uppgång runt åtta procent vardera.

3.5 Sveriges leveranser per papperskvalitet januari-oktober 2017

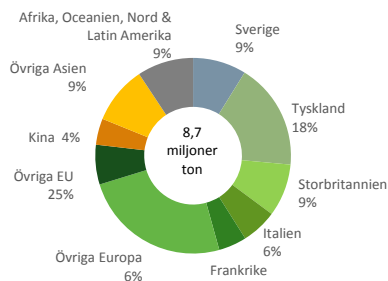
Källa: Skogsindustrierna

Den största mottagarregionen för papper och massa är EU. I början av året steg leveranserna till EU, men har under de senaste månaderna börjat plana ut och är nu i nivå med föregående års leveranser. Hittills i år har dock de totala leveranserna till EU ökat med 1,3 procent till 5,3 miljoner ton. Tillbakagången av leveranserna till EU har framförallt skett på den grafiska sidan, medan förpackningsmaterial har sett en fortsatt uppgång. Fram till och med oktober har det levererats 2,1 miljoner ton grafiskt papper samt 3,1 miljoner ton förpackningsmaterial till EU.

Exporten till Tyskland, som är Sveriges enskilt största marknad, har haft en stabil utveckling, dock har leveranserna börjat plana ut. Hittills i år kan vi se en uppgång med två procent. Tyskland är vår största marknad för majoriteten av våra papperssegment, men även här följs trenden med minskade leveranser av grafiskt papper och ökade leveranser av förpackningsmaterial. Andra stora marknader inom Europa är Italien och Frankrike, dit leveranserna har ökat, medan exporten till Storbritannien har gått tillbaka.

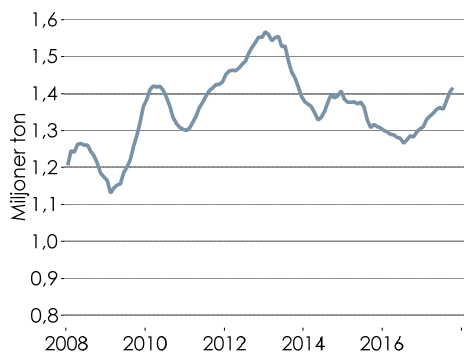
3.6 Sveriges pappersleveranser januari-oktober 2017

Källa: Skogsindustrierna

Asien har varit en stadigt växande marknad de senaste åren. Idag levereras 15 procent av exporten till den asiatiska marknaden. Leveranserna har till och med oktober ökat med tio procent. Tre fjärdedelar av leveranserna till Asien utgörs av förpackningsmaterial och resterande fjärdedel utgörs av grafiskt papper. Kina är det största enskilda mottagarlandet i Asien.

3.7 Pappersleveranser till Asien, rullande 12 månader

Källa: Skogsindustrierna

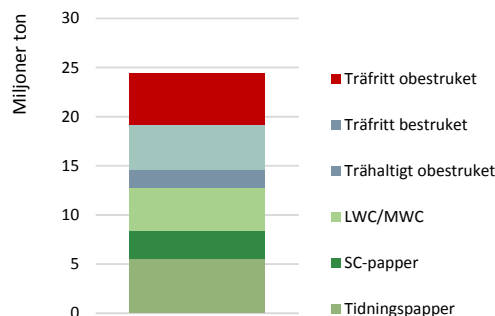
Från 2013 fram till 2016 har den svenska papperstillverkningen haft en utveckling som pekat nedåt. Men under 2016 har det skett ombyggnader och förändringar inom de olika produktsegmenten. Det har skett och sker förbättringsarbeten som påverkat kapaciteten i positiv riktning. Även nya om- och tillbyggnadsprojekt pågår. Detta har en positiv inverkan på pappersindustrin. Under nuvarande år beräknas en fortsatt tillväxt av den totala pappersproduktionen med två procent, vi ser även en möjlig tillväxt kommande år.

Europeisk efterfrågan av grafiskt papper

Den europeiska efterfrågan av grafiskt papper har fortsatt sin nedgång under september. Enligt den senaste statistiken från EURO-GRAPH (the European Graphic Paper Industry) har efterfrågan minskat med tre procent. De europeiska leveranserna har också gått tillbaka med en procent. Totalt sett har de europeiska pappersbruken levererat 24,5 miljoner

ton grafiskt papper, varav 5 miljoner ton levererats utanför Europa.

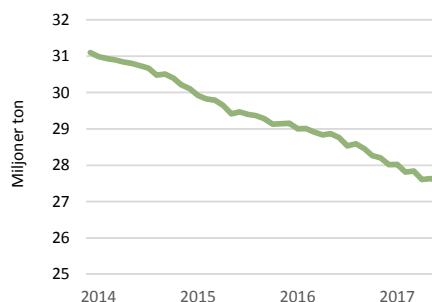
3.8 Europeiska leveranser av grafiskt papper

Källa: EURO-GRAPH, Skogsindustrierna

Utvecklingen för de olika segmenten inom grafiskt papper varierar. De flesta segment har hittills i år gått tillbaka. Det största segmentet inom grafiskt papper är tidningspapper, här har de europeiska leveranserna minskat med fyra procent. SC papper, som bland annat används till magsinpapper, har gått tillbaka sedan förra rapporten. Både den europeiska efterfrågan och leveranserna från Europa har gått tillbaka och ligger på samma nivå som under föregående år. För kontorspapper (träfritt obestruket), har leveranserna minskat något, medan den europeiska efterfrågan har ökat. För LWC och MWC, som framförallt används till tidskrifter, kataloger och reklammaterial, har både leveranser och den europeiska efterfrågan minskat.

3.9 Europeisk efterfrågan av grafiskt papper, rullande 12 månader

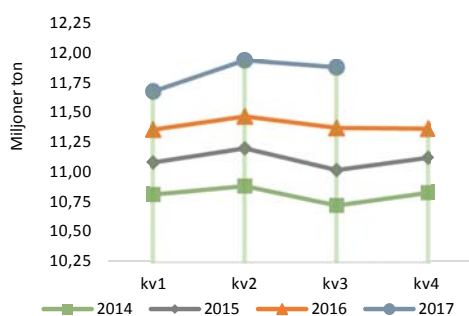

Källa: EURO-GRAPH, Skogsindustrierna

Fortsatt stark utveckling för förpackningsmaterial i Europa

Den europeiska förpackningsindustrin har haft en fortsatt tillväxt under året. Hittills i år har den totala tillverkningen ökat med fyra procent till 35,5 miljoner ton.

3.10 Produktion förpackningsmaterial inom CEPI-området

Källa: CEPI, Skogsindustrierna

Mer än 60 procent av förpackningsmaterial är wellpappmaterial, här har produktionen stigit med fem procent till 22 miljoner ton. Kartong för förpackningar har fortsatt sin positiva kurva, där har produktionen ökat med tre procent. Det minsta segmentet, förpackningsmaterial, har haft samma utveckling som i Sverige; en nästan oförändrad tillverkning. Till och med september har det producerats 3 miljoner ton förpackningspapper. Leveranserna för de olika delarna av förpackningsmaterial har haft en positiv tillväxt under perioden januari – september.

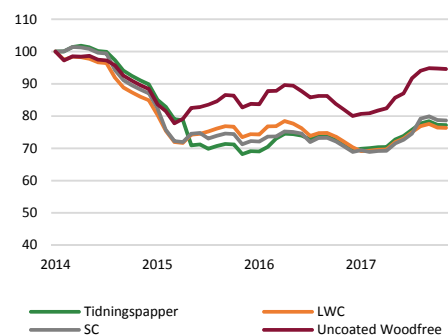
De europeiska leveranserna av wellpappmaterial har haft en bra utveckling, de har ökat lika mycket som produktionen, fem procent. Även leveranserna av kartong för förpackningar har stigit med tre procent. Förpackningspapper har också haft en fortsatt stabil förbättring, leveranserna har till och med september stigit med nästan tre procent.

Positiv prisutveckling för papper

Prisutvecklingen i Tyskland får här tjäna som indikator på prisutvecklingen i lokal valuta för svenska exportleveranser, eftersom Tyskland är Sveriges sammantaget enskilt största exportmarknad för papper. Prisutvecklingen kan vara annorlunda på andra viktiga marknader, såsom Storbritannien, USA och Kina. Även för enskilda kvaliteter från ett företag kan prisutvecklingen vara annorlunda än den generella bild som ges här. Källa för prisuppgifterna är RISI.

Priserna för grafiskt papper har under de senaste åren haft en stadigt nedåtgående kurva. Priserna för de olika grafiska kvaliteterna är långt ifrån tidigare pristopp, och har legat på en låg nivå de senaste åren. Under 2017 har priserna börjat vända uppåt, men snittpriset är fortfarande på en låg nivå. På grund av en stark efterfrågan och en brist på grafiskt papper, förväntas prisökningar i början av 2018, som en följd av stängning av maskiner och förändringar av produktionssegment i de europeiska pappersbruken.

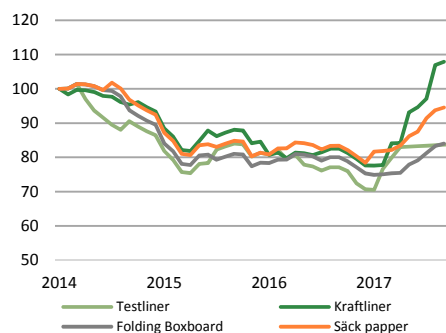
3.11 Prisutveckling grafiskt papper, Index 100= 2014Q1

Källa: RISI, Skogsindustrierna

Prisbilderna för förpackningsmaterial har haft samma utveckling som priserna för grafiskt papper. Efter några år med rörelser, har det skett prisuppgångar under innevarande år. Efter stötvisa prisstegringar under början av året, har priset för kraftliner legat oförändrat den senaste månaden. Prisutvecklingen för testliner har varit oförändrad. Prisförändringarna för folding boxboard, som bland annat används för livsmedelsförpackningar, läkemedelsförpackningar och grafiska applikationer, har varit positiv. Priset för säckpapper har haft en stadig uppåtgående kurva under hela året, med förväntan på fortsatt fördelaktig utveckling. En drivande kraft för prisutvecklingen har varit ökad efterfrågan på förpackningsmaterial från den ökade e-handeln.

3.12 Prisutveckling förpackningsmaterial, Index 100= 2014Q1

Källa: RISI, Skogsindustrierna

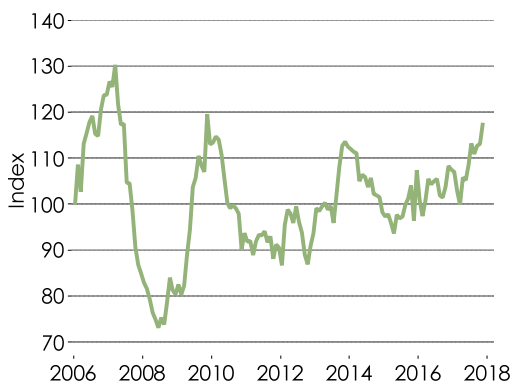
Sågade trävaror - marknadsutveckling Magnus Niklasson

- God trävarumarknad
- Fortsatt ökande global handel med trävaror
- Utvecklingen i Kina avgörande för totala konsumtionen
- Rysslands produktionsnivå viktig för det globala utbudet

God trävarukonjunktur

Enligt sågverken själva är konjunktoren den bästa på åtta år, åtminstone enligt Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer för november. Hösten 2009 var nivån lite högre, men endast under en enskild månad. För att hitta en period på varaktigt lika höga nivåer får vi gå tillbaka till vintern - våren 2007.

4.1 Konjunkturbarometern, sågverk: stark trend

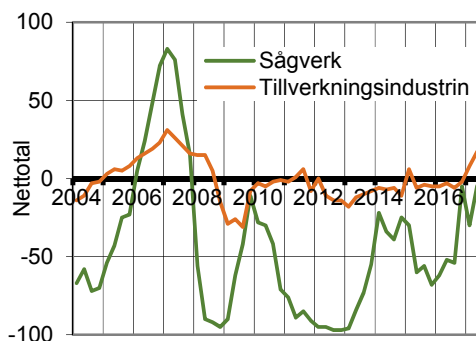
Källa: Konjunkturinstitutet

Sågverken följer därmed samma positiva mönster som indikatorn för den totala tillverkningsindustrin, vilken ligger på all-time-high.

Samtliga av KI-barometerns indikatorer för sågverk signalerar en god marknad. Färdigvarulagren är tydligt fallande, trenden för orderstocken ökande och priserna förväntas stiga. Undersökningen indikerar även en högre produktionstakt än under föregående månader, samt stigande produktionstakt för kommande månader.

Konjunkturinstitutet frågar en gång i kvartalet hur företagen upplever lönsamheten och sågverken har länge bedömt lönsamheten som svag, men det tredje kvartalet var det första sedan 2007 då lönsamhetsindexet steg över noll, vilket kan tolkas som "normal" lönsamhet. Sågverken ligger dock under nivån för den starka tillverkningsindustrin som helhet.

4.2 Sågverkens lönsamhet: över vattenytan

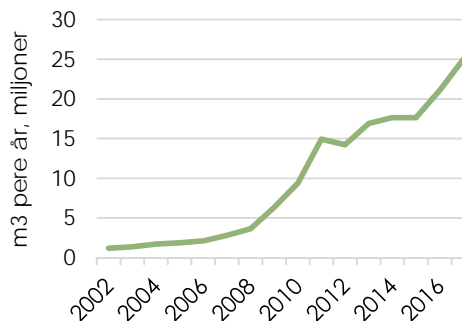

Källa: Konjunkturinstitutet

Kina står för dynamiken

Det är Kina som står för dynamiken när det gäller efterfrågan på trävaror. Efter några mellanår 2012–2015, tog Kinas import av trävaror rejäl fart förra året och den snabba tillväxttakten har fortsatt. I år kommer Kina att ha importerat imponerande 25 miljoner kubikmeter trävaror, vilket ska jämföras med endast fem miljoner kubikmeter så sent som 2009. Det ökade importbehovet är främst en effekt av ökad konsumtion, men samtidigt har möjligheterna att avverka i de kinesiska skogarna minskat.

4.3 Kinas trävaruimport drar iväg

Källa: SvanData

Potentialen i den kinesiska marknaden blir tydlig om man betänker att varje kines idag endast konsumerar 0,04 kubikmeter barrträ per år. Det är en mycket låg nivå jämfört med de nordiska länderna, där konsumtionen ligger på en halv kubikmeter per person, eller som hos flertalet länder på kontinenten, nära 0,2 kubikmeter. Om Kina ökar konsumtionen per person med 50 procent till 0,06 (samma nivå som Egypten ligger på idag) krävs en fördubblad import.

Den ökade trävaruförbrukningen i Kina drivs av både bygginvesteringar och, i ökande grad, av mer konsumentnära produktion, som inredning och möbler. Svenskt trä används hittills till övervägande del för det senare segmentet.

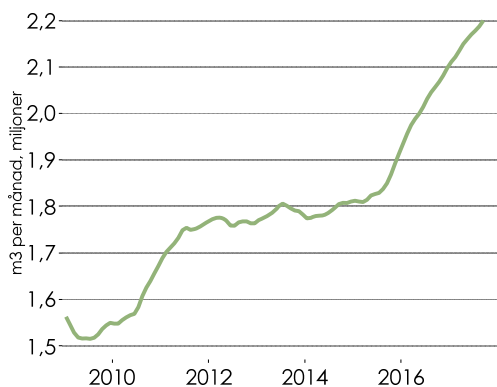
Segmentet inredning och möbler gynnas då den kinesiska ekonomin nu styrs om från att vara i hög grad baserad på investeringar, till en allt större andel konsumtionsvaror.

Den allra största möjligheten finns sannolikt i träbyggnad, vilket knappast varit ett alternativ i Kina fram till idag. Kina vill emellertid bygga med trä, gärna höga hus, som dominerar Kinas städer. Därför har de kinesiska myndigheterna nu godkänt trä som alternativ till betong och stål i byggande. Om trä på allvar tar marknadsandelar i byggandet är potentialen förstås svindlande. Inte minst de kinesiska myndigheternas insikt, om vikten av miljö- och klimatsmartare byggprocesser och byggmaterial, talar för ännu mer träanvändande i Kina.

Utbudet ökar, men inte mer än efterfrågan

Om det är Kina som står för dynamiken på efterfrågesidan är det Ryssland när det gäller utbud. Det är emellertid inte helt enkelt att följa Rysslands produktion då bra, tillförlitlig statistik saknas. Vi vet dock att produktionen har ökat kraftigt de senaste åren och att ökningen nästan uteslutande gått till kinamarknaden.

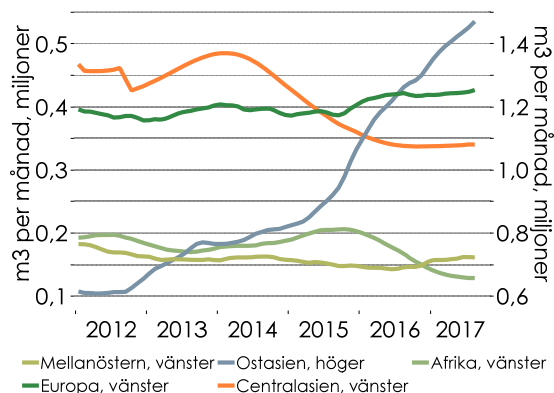
4.4 Rysslands produktion: Hur mycket kan den öka?

Källa: Pyrabelisk

Effekten har blivit att Ryssland har minskat sin export till flera andra marknader. Tydligast för svenska sågverk är att den ryska exporten till Egypten har minskat kraftigt och därmed skapat möjligheter för svenska sågverk.

4.5 Rysslands produktion: Hur mycket kan den öka?

Källa: SvanData

Väder och klimat allt mer avgörande för utbudet

Inte minst i Ryssland spelar vädret en avgörande roll för hur mycket som är möjligt att avverka och transportera till industri. De stora väglösa och flacka områdena är mycket känsliga för regn. Vädret är oberäkneligt och i år har stora regnmängder kraftigt försvårat möjligheten att avverka och transportera virke, särskilt i den västra delen av Ryssland.

I Nordamerika har orkanerna över sydstaterna initialt begränsat produktionen en del, men framför allt skapat ett ökat behov av trävaror för uppbyggnad och reparationer. De stora skogsbränderna som rasat i nordvästra USA och västra Kanada har haft en stor påverkan på utbudet. Mer än femtio miljoner kubikmeter, över ett område på mer än en miljon hektar, har brunnit - bara i British Columbia. Detta har haft effekt både på kort sikt, men får även effekt på lång sikt. Detta drabbar också ett område som sedan mer än tio år tillbaka redan har problem med oerhört omfattande barkborreskad. Problemen att upprätthålla produktionen i detta område, bidrog till att den kanadensiska exporten till USA under det tredje kvartalet hamnade på den lägsta nivån på två år.

Högre utbud och ännu högre efterfrågan

Produktionen i Norden ökar i år med ca tre procent och kommer därmed nästan upp i rekordnivån från 2007. I såväl Finland som Norge ligger produktionen redan över denna nivå, medan Sverige har en bit kvar. Här har produktionen till och med oktober bara stigit med ungefär en procent. Furuproduktionen har legat oförändrad medan granproduktionen ökat med en procent.

4.6 Nordens produktion - Nästan på rekordnivåer

Källa:SI

I Europa, exklusive Ryssland, ökar produktionen i år sannolikt med något mer än tre procent. Om den ryska produktionen inkluderas, blir ökningen större, drygt fyra procent. Ökningen av den ryska produktionen, samt mer därtill, slukas dock helt och hållet av den kinesiska marknaden.

Bygginvesteringarna i bostadssektorn i Europa har ökat med runt fem procent för andra året i rad, vilket bör innebära att träkonsumtionen i Europa för närvarande ökar med runt fyra procent i årstakt.

Detta innebär att produktionen sannolikt ökar mindre än konsumtionen på de svenska trävarumarknaderna. Det är med andra ord säljarnas marknad.

På den största svenska exportmarknaden Storbritannien, har osäkerheten på längre sikt ökat sedan Brexitomröstningen förra året, även om efterfrågan varit alltför god fram till nu. Byggsektorn har haft en avvaktande inställning till att besluta om nya projekt och för att stimulera byggandet annonserade därför Storbritanniens regering i november en satsning på totalt 44 miljarder pund, med målsättningen att öka byggandet till 300 000 bostäder per år.

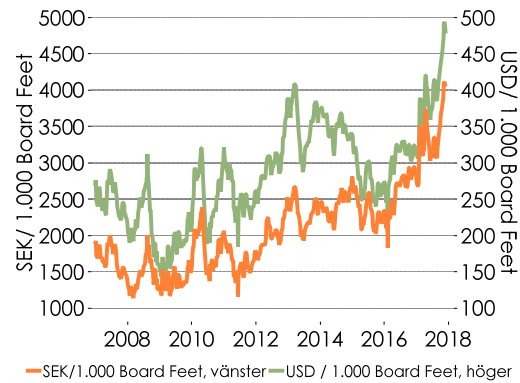
Låga lager av trävaror

Den goda efterfrågan har inneburit att sågverkens lager av trävaror minskat till för säsongen riktigt låga nivåer efter sommaren. Att lagren i november är kvar på nästan samma nivå som efter semestern är väldigt ovanligt. Det bekräftar den allmänna känslan av underskott av trävaror och situationen bidrar förstås till att den positiva pristrenden sannolikt kommer att fortsätta.

Priserna rekordhöga i USA men inte i Europa

God efterfrågan och ett begränsat utbud skapar för närvarande ett tryck uppåt på prisnivån. Att prishöjningar genomförs under vinterhalvåret, då det är lågsäsong, är ganska ovanligt.

4.7 Rekordpriser i USA

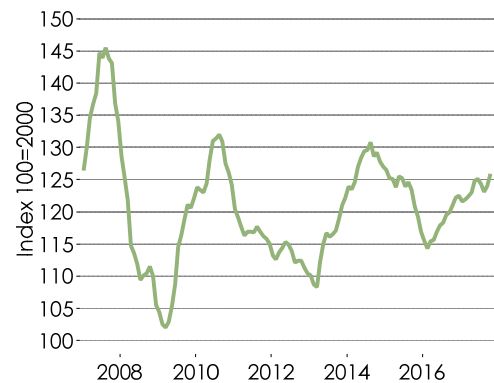

Källa:SI

I USA är situationen mer extrem än i Europa. Som tidigare beskrivits gällande bränder som begränsat utbudet. Samtidigt fortsätter trähandelsdispyten mellan USA och Kanada. USA har i december beslutat om och godkänt, att straffullar tas ut på i genomsnitt cirka 20 procent av värdet. Det har bidragit till att priserna skjutit i höjden med listpriser på som allra högst 23-årshögsta.

I Europa är prisnivåerna mer sansade. Trots att priserna stigit sedan våren 2016, vilket är en relativt lång tid för den starkt cykliska trävarumarknaden, är nivån ändå inte riktigt uppe där de var under de senaste uppgångarna under 2014 och 2010. Ännu längre är det till nivåerna under högkonjunkturen 2007.

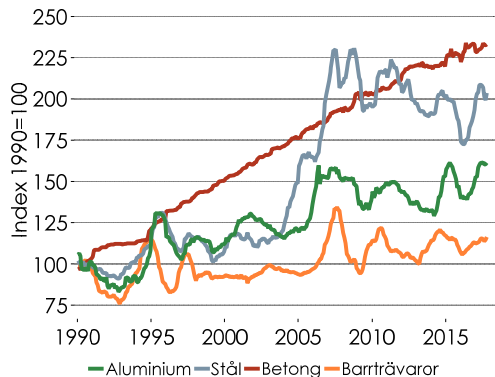
4.8 Prisindex, svenska barrträvaror: Mer sansad utveckling

Källa:SCB

Tittar vi på den tjugofemåriga trenden ser vi att trävarupriserna inte rört sig mycket. Skillnaden är mycket stor vid en jämförelse mot andra, delvis konkurrerande material. Jämför med utvecklingen för stål.

4.9 Prisindex, svenska barrträvaror: Mer sansad utveckling

Källa:SCB

Ökande global handel

Kartan visar de stora globala handelsströmmarna. Vi ser tre tydliga importregioner: Östra Asien, Mellanöstern och Nordafrika (MENA) samt USA. De två förstnämnda regionerna har varit avgörande för global och svensk trävaruhandel sedan finanskrisen.

4.10 Globala handeln med trävaror 2016

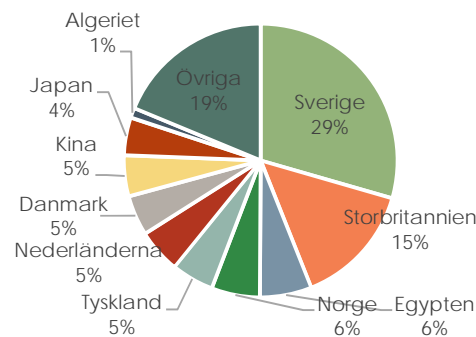
Källa:FAO/SI

För tio år sedan kom den första vågen med kraftigt ökad export till MENA, vilken avlöstes av exportvågen till främst Kina, men även övriga östra Asien. Som beskrivits är det just nu i USA som den allra största bristen på trävaror finns. Frågan är om vi står inför en tredje våg av export från Europa, denna gång till USA. Mycket talar dock för att den ganska extrema situation vi ser idag kommer att lugna ner sig, då det finns möjlighet att öka produktionen i stora delar av Nordamerika (dock inte den traditionellt största producentregionen British Columbia). Med de höga priser vi ser idag är vinstmarginalerna goda, trots strafftullar. Detta talar också för ökad produktion.

Dyrare men mindre export

Trots denna globala trend, säljs 75 procent av de svenska sågverkens produktion till europeiska marknader (inklusive den svenska).

4.11 Svenska exporten av trävaror per land januari-september 2017

Källa:SCB

Enligt SCB ökade exportvärdet av trävaror från Sverige med fem procent januari till september. Volymen har minskat med knappt två procent medan värdet per kubikmeter ökat med sju procent.

	Januari- September	Januari- September
	Sågat och hyvlat (1000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Sverige	4 044	1%
Storbritannien	1992	-4%
Tyskland	688	-9%
Nederländerna	709	5%
Danmark	655	-10%
Norge	788	5%
Övriga Europa	1 233	
Export Europa	6 065	-1%
Egypten	840	-4%
Algeriet	160	-61%
Övriga Afrika	423	
Mellanöstern	357	-13%
Japan	614	11%
Kina	664	23%
Övriga Östasien	252	
USA	268	32%
Övrigt	309	
Total Export	9684	-2%

Sverige har ökat exporten kraftigt till Kina och de flesta andra marknader i östra Asien samt till USA. Dock har exporten till främst Mellanöstern och Nordafrika minskat, även många av de stora europeiska marknaderna har importerat mindre trä från Sverige i år. Då den svenska produktionen har ökat mindre än i många andra länder blir en naturlig följd att svenskt trä inte lyckats behålla marknadsandelarna överallt. Tyskland och Danmark är två marknader som i år har importerat klart mindre trä från Sverige, medan Norge, Nederländerna och Polen har vuxit.

Även den svenska marknaden har ökat, men med klart lägre takt än tidigare år. De svenska sågverkens leveranser till hemmamarknaden har till och med september ökat med en procent.

Kina, timmer och valuta viktigt

Det kan mycket väl vara så att vi har ytterligare en period framför oss då effekten av en allt starkare konjunktur (särskilt byggkonjunktur) i många länder, samt ett något begränsat utbud, bidrar till allt bättre priser för sågverken. Uppgången, som började våren 2016, kommer i så fall att vara längre än vanligt för den snabbsvängande och cykliska trävarubranschen.

Om Kinas importökning fortsätter i oförminskad takt, samtidigt som det ryska utbudet inte fortsätter att öka i motsvarande takt, kan vi till och med snart befinna oss i en förhållandevis extrem underskottsituation. Försommaren, inte vintern, brukar vara sågverkens bästa tid.

Om detta verkligen är en "förlängd" prisuppgång med mycket krut kvar, blir det avgörande för lönsamheten att timmerprisökningarna kan begränsas, samt att valutautvecklingen inte helt går emot de svenska sågverken.

Investerings, exportvärde

Katrin Heinsoo

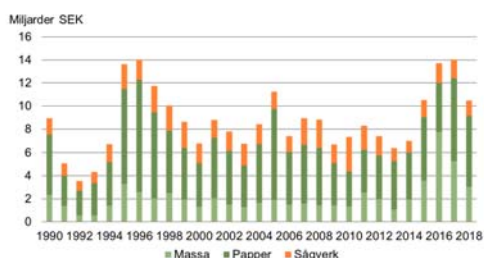
- Fortsatt höga investeringar inom skogsindustrin
- Exportvärdet för skogsprodukter har ökat

Fortsatt höga investeringar inom industrin

Enligt SCBS senaste investeringsenkät som genomfördes i oktober, förväntas industriföretagens investeringar under 2017 landa på 69,2 miljarder kronor. Det är en uppgång med två procent jämfört med föregående år. Enligt enkäten förväntas en ökning av industrins totala investeringar under 2018 med en procent, till 70,1 miljarder kronor. Tillverkningsindustrin sänkte prognosen under oktober jämfört med majenkäten. För skogsprodukter förväntas investeringarna stiga med fem procent under året.

Ser vi till skogsindustrins produkter, så beräknas investeringarna för 2017 nå 16,5 miljarder kronor. En nedskrivning jämfört med uppgifterna från majenkäten.

5.1 Investeringar i sågverks-, massa- och pappersindustrin, 1990–2016, prognos 2017–18

Källa: SCB oktoberenkät 2017, löpande penningvärde

Utvecklingen för de olika delarna inom skogsindustrin varierar. Enligt oktoberenkäten förväntas investeringarna för sågverksindustrin gå ner till 1,6 miljarder kronor. Även massaindustrin räknar med en minskning av sina investeringar. För 2017 planeras investeringarna landa på 5,3 miljarder kronor. För pappersindustrin beräknas investeringarna att stiga under året, och förväntas uppgå till 7,1 miljarder kronor. De första preliminära uppgifterna för 2018 visar en tillbakagång av investeringarna till ungefär 12,3 miljarder kronor.

Under 2016 aviserades många och stora investeringar inom skogsindustrin, dessa har påbörjats och beräknas vara genomförda under kommande de kommande åren. I början av 2017 aviserades nya investeringar inom sågverks-, massa- och pappersindustrin. Förutom nya maskiner sker även

investeringar inom bioprodukter, biobränslepannor, torkanläggningar, såglinjer, kapacitetshöjande åtgärder, med mera.

5.2 Investeringar i skogsindustrin

Löpande priser, mnkr	Prognos		
	2016	2017	2018
Sågverksindustrin	1 671	1 625	1 328
Massaindustrin	7 744	5 271	3 037
Pappersindustrin	4 295	7 142	6 107
Varor av papper och trä	2 042	2 444	1 877
Summa investeringar	15 752	16 482	12 349

Källa: SCB oktoberenkät 2017, löpande penningvärde

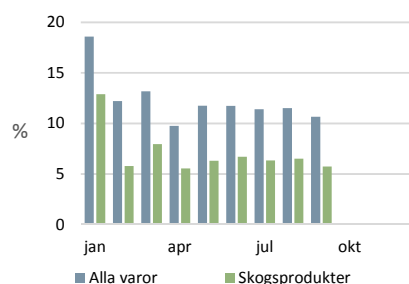
Exportvärde

Enligt SCB:s handelsstatistik har utrikeshandeln varit fortsatt stark under årets första nio månader. Den svenska varuexporten har gått upp med elva procent till 960 miljarder kronor. Under samma period har varuimporten stigit med tio procent till 961 miljarder kronor. Detta ger ett negativt handelsnetto på 1 miljard kronor (motsvarande siffra 2016 var minus 8 miljarder kronor).

Utvecklingen för de olika områdena har varit positiv. Exportvärdet för verkstadsvaror har gått upp med nio procent under perioden, det har skett stora öknings i både värde och volym för person- respektive lastbilar. Även för mineralvaror har det varit en positiv utveckling, en uppgång med 26 procent. Kemivaror har ökat med nio procent under samma period.

Värdeutvecklingen för exporten av skogsprodukter har legat på en jämn nivå under de senaste månaderna. Exportvärdet för skogsprodukter har stigit till 99 miljarder kronor, en uppgång med fem procent. Exportvärdet för sågade trävaror har stigit med fem procent till 20 miljarder kronor. För massa har värdet stigit till 14,7 miljarder kronor, en ökning med sex procent. Även exportvärdet för papper har ökat, en uppgång med fyra procent till 50,4 miljarder kronor. Värdet för de förädlade varorna av papper och trä har ökat till 14 miljarder kronor.

5.3 Procentuell förändring av exportvärde ackumulerat januari-september 2017/2016

Källa: SCB, Skogsindustrierna

Effektiv miljöpolitik ser helheten

Christina Wiklund

Miljöarbetet i Sverige har kommit mycket långt, inte minst inom skogsindustrin. Ändå utreds ytterligare styrmedel såsom skatt på utsläpp av kväveoxider och avfallsförbränning. Inget annat EU-land har liknande pålagor på industrin. Svensk industris konkurrenskraft och utvecklingen av bioekonomin måste värnas.

Kväveoxidskatt och avfallsförbränningsskatt kan bli de senaste i raden av nationella pålagor för svensk skogsindustri. Vid horisonten hotar även kilometerskatten som regeringen ser som ett effektivt styrmedel för att minska koldioxidutsläppen.

Dessa nationella styrmedel skulle drastiskt öka kostnaderna för skogsindustrin. Eftersom företagen verkar på en global marknad innebär detta att konkurrenskraften försämras. Dessutom försämras förutsättningarna för tillväxt av bioekonomin, en ekonomi baserad på biobaserade råvaror istället för fossila. Genom ensidig styrning av en miljöaspekt tappas också helhetssynen som är nödvändig för att undvika suboptimeringar till exempel då åtgärder kan få både önskade och oönskade effekter.

Sverige är ett föregångsland vad gäller miljöpolitik och miljöåtgärder. Vi har sedan länge en väl fungerande lagstiftning baserad på individuell prövning och tillstånd av anläggningarna. Till denna har under årens lopp EU-gemensamma regler adderats. Vid tillståndsprövning utgår kraven från bästa möjliga teknik för den samlade miljöpåverkan från hela verksamheten.

Enligt betänkandet Brännheta skatter, SOU 2017:83, skulle en skatt på utsläpp av kväveoxider kosta skogsindustrin cirka 740 miljoner kronor per år – för utsläpp som till 96% sker från användning av biobränslen. Danmark är det enda EU-land som har en liknande skatt – dock på en tiondels nivå av det svenska förslaget dvs 50 kr per kg kväveoxider.

En kväveoxidskatt skulle inte styra skogsindustrin mot investeringar i åtgärder för att minska utsläppen. Investeringar, som många gånger uppgår till hundratals miljoner kronor, sker i stället i samband med tillståndsprövningar. En skatt skulle tvärtom stoppa investeringar såväl för att nå det branschgemensamma målet om fossilfri energi i tillverkningsprocesserna som för ytterligare generering av biobaserad energi från anläggningarna.

I utredningen görs överhuvudtaget inte någon beräkning av de berörda branschernas eventuella tekniska potential för att ytterligare minska utsläppen och kostnaden för eventuella kvarstående åtgärder. En sådan beräkning är naturligtvis nödvändig för att bedöma om ett styrmedel kan ha avsedd effekt. Istället har utredningen funnit att en positiv effekt av skatten är att den skapar incitament för en återhållen produktion. Det är allvarligt att en statlig utredning anser att svensk produktion ska minska, sannolikt till förmån för produktion i andra länder vilket varken gynnar sysselsättning eller miljö. Att återhållen produktion skulle svara mot utredningsdirektivets kriterium om samhällsekonomisk effektivitet är lika förbluffande. Det måste ligga i Sveriges intresse att skogsindustrins konkurrenskraft värnas och att utvecklingen av bioekonomin går så snabbt som möjligt.

Av betänkandet framgår att utredningen anser att en avfallsförbränningsskatt inte är ett träffsäkert och kostnadseffektivt styrmedel för att öka återanvändning och återvinning av material. Trots detta ålade regeringen utredningen genom ett tilläggsdirektiv att ta fram ett förslag till hur en sådan skatt kan utformas. Detta är anmärkningsvärt.

Även en avfallsförbränningsskatt skulle bli kontraproduktiv. I stället för att styra mot ökad materialåtervinning och ett fossilfritt samhälle skulle skatten till exempel slå mot returmassabruken och framför allt mot den enda bruk som kan materialåtervinna plastbelagd kartong.

Det är min förhoppning att regeringen inser att dessa skatteförslag inte leder miljö- och hållbarhetsarbetet framåt. Jag oroas över den trend jag ser där allt fler skatteförslag kläs i grön kostym, men där den miljöstyrande effekten i själva verket är antingen liten eller obevisad. Detta är en otjänst både mot miljö och tillväxt.